

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФІКТИВНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Курсант 306 навчальної групи Арпентій М.О.

Науковий керівник: доцент кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, к.ю.н., доцент Алексєєв О.О.

Сьогодні соціально-політичний стан у державі характеризується низкою негативних явищ, серед яких значне місце належить зростання злочинності й водночас наявності тенденцій, що зумовлюють її якісні зміни, серед яких є проникнення злочинних формувань у різні сфери економіки, чийлегальні інструменти почали широко використовуватись з метою протиправного збагачення. В результаті функціонування розгалуженої мережі фіктивних суб'єктів підприємницької діяльності та їх високоорганізованих неформальних об'єднань - конвертаційних центрів щорічно зазнають багатомільйонних збитків держава, громадяни та юридичні особи. Фіктивне підприємство постає знаряддям вчинення цілої низки корисливих злочинів (ухилення від сплати податків,

контрабанди, шахрайства з фінансовими ресурсами тощо). Механізм створення і подальшого використання фіктивних підприємств невинно удосконалюється, що потребує застосування адекватних засобів стратегічного і тактичного порядку боротьби з фіктивним підприємництвом, розробки відповідних наукових рекомендацій.

Особливістю цих злочинів є те, що їх фактичне вчинення здійснюється у короткі терміни, організатори злочину, які поставили перед собою конкретні цілі, припиняють злочинні дії відразу по досягненні їх результату. Після вчинення злочину, зокрема, здійснюються активні дії, спрямовані на його приховування: ліквідація фіктивних підприємств; їх фіктивне банкрутство; знищення документів; викривлення бухгалтерської, статистичної та іншої звітності; звільнення осіб, яким було відомо про злочинні дії організаторів злочину.

Невід'ємною складовою способом фіктивного підприємництва є використання результатів злочинної діяльності. Фіктивне підприємництво вважається закінченим з моменту фактичного здійснення державної реєстрації фіктивного підприємства. Однак, у криміналістичному аспекті важливим є те, що й після вище названого моменту злочинна діяльність продовжується. Вона виражається у використанні результатів фіктивного підприємництва. Це можуть бути дії, наприклад, з ухилення від сплати податків, привласнення чужого майна (шляхом завідомого невиконання угоди на умовах передоплати з наступним заволодінням грошовими коштами партнера, шляхом заволодіння майном, отриманим за угодами, що завідомо не будуть виконуватись, шляхом створення фіктивного підприємства - інвестиційного фонду (довірчого товариства, пенсійного фонду, страхової компанії) з наступним заволодінням коштами вкладників шляхом створення та використання фіктивних грошових коштів у підприємницькій діяльності тощо), шахрайства з фінансовими ресурсами, легалізації злочинних доходів за допомогою фіктивного підприємства тощо. Тому важливого значення набуває аналіз

способів використання фіктивного суб'єкта підприємницької діяльності - юридичної особи для досягнення протиправних цілей. Спосіб безпосереднього вчинення фіктивного підприємництва тісно пов'язаний зі способами використання фіктивного суб'єкта підприємництва у подальшій злочинній діяльності.